

TIEN BIJBELSE AMBTSDRAGERS

5. DE BESTREDEN AMBTSDRAGER: JEREMIA

Hij kwam uit het kleine Anatot naar Jeruzalem in de roerige 6e eeuw voor Christus: Jeremia. Priesterzoon zonder verlangen naar status en macht. Maar door de God van Israël uitgekozen voor de moeilijke opdracht profeet des Heren te zijn in een stad vol onbegrip voor Gods bedoelingen.

Protesten van de uitverkorene tegen zijn verkiezing zijn niet onuitgesproken gebleven. Jeremia vond zichzelf te jong en te weinig bespraakt.

Maar hij, die God voor Zich werft, krijgt alle nodige gaven mee. Ook hij. En Jeremia gehoorzaamt: hij geeft gehoor en gaat zijn weg. Een zware gang. Een zware taak. Hij kwijt zich trouw van die taak.

Getuigt van Gods Woord voor koningen, officieren, priesters, volkspropheten en gewone burgers van de stad.

Jeremia wendt zich tot meer dan één adres.

Ten eerste tot de tempelpriesters. Hun offerdienst wordt door hem ontmaskerd als lege liturgie, ont-aarde cultus, uiterlijke ceremonie. Het ware offer is het offer van hart en wil. Innerlijke toewending naar God.

Ten tweede tot de volkspropheten. Profeten als hij, maar die consequent uiting geven aan de volkswil en daardoor uiterst populair zijn onder de mensen. Jeremia weerspreekt het "volksgevoel" en zegt het oordeel Gods aan over opeengestapelde zonden. De maat is vol!

Het derde adres is de politieke en militaire leiding. Zij voelt de dreiging van de grootmacht Babel, die op het punt staat stad en ommeland in te nemen. Jeremia moet in Gods Naam het einde van Juda en Jeruzalem aanzeggen.

Dit alles wordt hem niet in dank afgenomen. Hij ondervindt vijandschap en zelfs marteling.

Door alles heen ontdekt Jeremia wat een profeet is: het Woord van God doordringt hem en is tegengesteld aan wat de mensen willen en denken. Het ambt is voor hem een ambt tot boete en bekering.

Jeremia heeft reeds in zijn tijd gebruik gemaakt van audiovisuele middelen, zinnebeeldige handelingen met als doel de Boodschap indringend op het volk over te brengen.

Nadrukkelijk is hij geroepen om profeet voor de volkeren te zijn, voor de wereld. Het Woord van God is de enige wereldmacht die beslissend is voor heil en onheil van de wereld. Een universele instelling lang voor Pinksteren!

Het zal uit zijn met Juda en Jeruzalem. Politiek aanleunen tegen Egypte is vruchteloos. Overgave aan Babel is de weg die God wijst.

Cruciaal is Jeremia's brief aan de joodse ballingen in Babel. Zij moeten daar gewoon huizen bouwen, handel drijven, kinderen krijgen. Ieder land is Gods land. Gods wereld is wijder dan Israël. De band met Hem is niet gebonden aan altaar, ceremonie of priester. Zoek de Here met je hart. Daar gaat het om.

GERICHT IS NIET HET EINDE

Gods gericht is de spits, maar niet het einde van Jeremia's prediking. Door diepten heen zal het voor Gods volk gaan naar de opgang, naar de wederkeer in het land en de stad.

Wie het boek Jeremia leest, wordt getroffen door gebeden en lofprijzingen van sterke poëtische kracht. Men heeft hem niet ten onrechte de grootste dichter van het Oude Testament genoemd.

Deze ambtsdrager heeft zichzelf compleet uitgeleverd aan zijn God en moest afzien van wat het mensenleven genot geeft: huwelijk, familie, bezit, populariteit.

Tranen zijn hem niet bespaard. Leed om de ondergang van zijn volk. De Here verbood hem zelfs voor Israël te bidden! Wie kent niet het wereldberoemde schilderij van Rembrandt: de rouwende profeet om de verwoesting van stad en land en de wegvoering van zijn volk?

Jeremia kende in zichzelf de tweespalt die elke ambtsdrager zo goed kent: die tussen mensenwil en Gods wil. Hij was niet de onbewogen boetgezant, maar de middelaar tussen God en zijn volk. Een volk, waarvan hij de afvalligheid innerlijk niet begreep. Waarom, waarom?

Jeremia heeft eenzaamheid ervaren, aanvechtingen gekend, Godverlating gevoeld. Toch heeft God zijn kind niet gebroken, maar zijn ziel met Zichzelf vervuld. Daarom kende Jeremia ook het liefdevolle hart van God. Hij opende die werkelijkheid voor zijn hoorders evenzeer als de donkere wolk van het gericht. God is vergevensgezind tot het uiterste.

Mensen hebben Jeremia bestreden. Hij was impopulair en werd als een lastpost beschouwd door de heersende machthebbers evenals door de geestelijke leidslieden van het volk. Zijn boodschap kwam duidelijk door: Gods weg is anders. Bekering is nodig, maar ook mogelijk.

Onder zijn weinige vrienden had Jeremia er één, Baruch, zijn secretaris, die hem volgde door alles heen. In diens naastenliefde verheugde hij zich.

De man uit Anatot is naar menselijke maatstaf een tragische figuur geweest. Maar profetie is geen tragedie. Profetie is waarheid en maakt Gods rijk transparant.

Politiek, maatschappij en cultuur kunnen deze waarheid dikwijls niet verdragen. Ook onze wereld kent veel verzet tegen de profetische kracht en de zedelijke consequenties van Gods Woord.

Ambtsdragers kunnen bestrijding ondervinden, ook in onze tijd. Volgelingen van een messias, die geleden heeft, moeten daarop rekenen. Maar God heeft het laatste Woord.

(Geïnspireerd door Paul Volz, *Prophetengestalten*, Stuttgart 1949)

